III. évfolyam. 1896. Szerda, junius 3. 45. (322.) szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló", a volis institutum ad catholicorum partium propensa prorsus [illegible] ad equidem [illegible] liberter. Az általatok a katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló" cim alatt felesitett uj lapot mi örömmel helyeslik.

XIII. Leo papa Zichy Nándor gróf [illegible]

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.

Felelős szerkesztő: BARABÁS ALBERT.

Előfizetési ár: Egész évre . . 5 frt — kr. Félévre . . . 2 frt 50 kr. Negyedévre . . 1 frt 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.

A 30 helyre szabott oldal helysoraiért 50 kr. Bélyegillették külön 30 kr. Nyilttér soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknél engedmény

A kiállitás és a néppárt.

Se nem arczátlan, se nem alávaló, se nem izgatás az, a mit a néppárt a kiállitással szemben kifejt. Sem ideje, sem kedve hozzá. A központi iroda népgyülléseket szervez, a vezérkar alkotmányos jogaira oktatja a népet, miközben kegyelettel emlékezik meg Magyarország ezeréves önnállásáról s rajta van, hogy a becsület és tiszta alkotmányosság politikájával biztositsa annak a másik ezerévet is. Az ünnepélyeket nem itéli pártszempontból; ki-ki részt vesz vagy visszavonul tehetsége s egyéni meggyőződése szerint. A millenium nem párttünnepség s durva tapintatlanság ilyes gyanusitásokkal előhozakodni.

A néppárt szervezkedik s midőn azt kényszerül tapasztalni, hogy szervezkedését csirájában akarják elfojtani, hogy életét furfanggal, erőszakkal, rágalommal és szennyiratokkal akarják lehetetleniteni — több figyelemmel, mint a néppártot utonállólen gáncsolók teszik — gyülésein leszerel minden támadást az állameszme jelen képviselőinek személye ellen, s a piszkolódásokat nyugodt méltósággal utasitja vissza.

Szégyen és gyalázat, hogy épen az értelmesebb elem nem akarja föllépésének e méltóságát méltányolni. Pedig sulyát érzik valamennyien. Innét a pártkeretek bomlása, s a fuzionális kisérletek, melyek épen ez uj hatalmas ellenzék nyomása folytán meg fognak valósulni. Innét az ideges kapkodás a legképtelenebb erőszakhoz s végül a liberális sajtó eldurvult hangja. Provinciális nagyságok saját hatáskörükben túlliczitálják, ha lehetséges, központi vezetőiket.

Ugyan mit jelent ez? Erőszakosan bénitanak meg egy alkotmányos keretekben mozgó pártalakulást? Mi ez, ha nem a parlamentáris kormányforma végső elfajzása? Hirdessünk inkább parlamenti despotizmust, a pénz és az államkormánynak nagyobb részt lekötelezett intelligens elemek kényuralmát, de ne közszabadságot és egyenlő jogokat.

Ugronéknak azt mondják, népünk nem érett még az általános szavazati jogra. Hát ki mutat több politikai érettséget: a néppárt komoly méltósággal gyülekező ezrei, mely, bár ereiben titáni erő nyugszik, nyugodtan kér, határozatokat hoz s várja a pillanatot, hogy mint szabad hazának polgára alkotmányos uton érvényesithesse akaratát, vagy az a lelkiismeretlen had, mely az országházban az alakuló párt ellen azt a törvényjavaslatot játsza ki, mely legkiválóbb alkotmányos jogaink biztositására volna hivatva? Az a párt-e, mely a választásoknál csalás és erőszakkal csinál törpe kisebbséget, sajtójában pedig gyülöletes vádakat emel mindazok ellen, kik a közös haza boldogitását másképen képzelik?

A néppárt magyar párt; vezetői, a legmagyarabb nemes családok sarjai, s a mindig hazafias katolikus papság, testes ül lelkestül hazafiak, de ez épen nem czim arra, hogy legszentebb meggyőződésüket: hazájuk valiásos alapon való boldogitását nyakktiló alá hajtsák.

Szükkeblü ünneprontás a millenniumi hangulatba erőszakkal pártszempontokat keverni. A néppárt ezt nem teszi. Először is a mi annak történeti jelentőségét illeti, mindnyájan megünnepeljük, kik magyarok vagyunk. Tessék átolvasni lapjainkat, mindenütt a legtisztább honszerelem csendül. A részletek azonban, ha azok egyesekre vagy konzorczium okra üzleti jelleggel birnak, más megitélés alá esnek. Hogy a kiállitást például ki tartja (különösen egyes részeiben: jegykiadás, Ős Budavára) zsidó gründolásnak: privát gusztus, melynek nyilvánitását nem korlátozza esetleg sem zsidó érdekközösség, sem kormány szubvencció. (Mind a kettő egy forrás). Megjegyzem, a néppárti sajtó főorganumai az egész kiállitásról rokonszenvesen nyilatkoztak, mint ipari fejlettségünk hű és eredménydús visszatükrözőjéről.

Semmi szüksége sincs a néppártnak a kiállitás ócsárlására; van annak ellensége ugyis több az elégnél. Megteremtette sajátos néprajzi helyzetünk, a liberális egyházpolitika, a Bánffy kormány élhetetlensege, meg a zsidó kapzsiság. Szerbek, oláhok, oroszok nem szeretnek bennünket, nem is jönnek hozzánk; az ország nemzetiségü lakói elmaradnak tüntetésből; antiliberális osztrák szomszédainkat elidegeniti a mi zsidó liberálizmusunk, maradunk hát magunknak már t. i. a kinek lesz elég pénze, hogy 5—10-szeres árakat fizessen a kiállitásos Budapesten.

Pásztovai.

BELFÖLD.

— **A delegácziókat** hétfőn fogadta ő felsége budavári palotájában. Széll Kálmán, mint a magyar delegácció elnöke szép beszédet tartott, melyben hangsulyozta, hogy az ország anyagi erejéből többet meriteni nem lehet, mint az azt tápláló források megengedik. Egyben pedig köszönetet mondott ő felségének, hogy a maga ünnepenként üli meg a felséges királyi házzal együtt a nemzet ünnepét. A királyi válasz konstatálta, hogy viszonyaink a külhatalmakkal barátságosak s a hármas szövetség szilárdan fenáll. Ő felsége megemlékezett arról is, hogy az idegen államfők az ezredéves ünnep alkalmából üdvözletet küldtek. Kellemesen hatott a Vaskapu-szabályozás befejezéséről szóló megemlékezés is és a beszéd végén a delegációhoz intézett szives üdvözlő szavak lelkes éljenriadalt keltettek.

— **Népgyülés Kunfélegyházán.** A minap jelzett, de közbejött akadályok miatt elnapolt nagy, politikai „Nép-gyülést" Kun-Félegyházán a Szent-János téren junius hó 4-ikén, Urnapján, délután 3 órakor fogják megtartani, még pedig a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zichy Nándor gróf. 2. Maradjon-e az „uj rend"? Tartja: Molnár János apátplébános. 3. A néppárt és a kisgazdák. Tartja: Bakonyi Elek dr. székesfővárosi ügyvéd. 4. Miért becsülendő a néppárt? Tartja: Kálmán Károly soóskuti plébános. 5. Elnöki zárszó.

A győzelem utján.

Azt a hatalmas erőt, mely a magyar népben szunnyad, a néppártnak sikerült életre ébresztenie. Tekintsetek szét az országban és látni fogjátok a jövendő nagy átalakulásnak biztató előjeleit.

A nép eszmél, gondolkozik és ereiben lüktet a tenni-vágyás. Most már inkább hallgat saját lelkiismeretére, mint a hatalmasok parancsszavára. A szabadelvü rágalomgyár hiába ontja a hazugságot, a rágalmat, a mocskot és mindazt az alávalóságot, a mit hétköznapi lelkek fizetésért durva lelkiismerettel és nemtelen indulattal termelni képesek, a néppárt vezéreire: a választópolgárság fölemelt fővel és kitágult szivvel sorakozik a kibontott zászló alá.

Kell a néppárt eszméiben, programmjában valami örök igaznak lennie, hogy ily ellenállhatatlan erővel hóditja meg a nép lelkét.

Nincs szükségünk tulzásra. Tények ékesebben és meggyőzőbben beszélnek szavaknál. Tizennyolcz népgyülés eredményére mutathatunk, me-

00000427

lyek komolyság, lelkesültség és elszántság tekintetében szinte csodálatra méltók. Több mint **kétszázezer választópolgár** tett ez ideig nyilvánosan, Isten szabad ege alatt bizonyságot, hogy rendíthetetlen hive a néppártnak.

Pedig rá van szabaditva mindenki, a ki a kormánytól él vagy attól valamit vár. Programmját elferditik és meghamisitják. Vezetőit ócsárolják és rágalmazzák. Müködését furfanggal és erőszakkal megbénitják. Mind hasztalan. Furfang, erőszak, puskagolyó és szuronyok megfélemlithetnek egyeseket, de nem győzhetnek az eszmén, az igazságon.

Nekünk nem kell sem ócsárolni, sem rágalmazni. Csak a valót mutassuk meg, hogy elborzadjon az igaz hit és hazafiság.

A szabadelvü politikusok falánkságát, mely megkerül minden erkölcsi tilalomfát és megkerit minden érzületet.

A vallástalanság rémes terjedését, mely szennyréteg gyanánt telepszik a lelkekre.

Az aranyborjut, melyet vakmerő szédelgéssel, durva kapzsisággal és áláz szemérmetlenséggel tánczol körül a szabadelvü tábor.

Ezeknek akarunk mi gátat vetni, czeket akarjuk kiküszöbölni a törvényhozásból, a társadalomból, a családokból.

Uj elemeket akarunk a közéletbe vinni, hogy az erény, a tisztesség, a lemondás, a hazafiság és önzetlenség visszaállittassék a maga törvényes polczára, hogy a hitnek és meggyőződésnek tisztelet adassék.

Uj vért fogunk ömleszteni az alkotmányos szervezet csatornáiba, hogy a kereszténység szelleme térjen vissza és igazgasson hazánkban.

Üdvözlet ama férfiaknak, kik e nagy és dicső feladat elérésében munkások. Kisérje lépteiket az a szerencse és siker, melynek szemtanui valánk legutóbbi vasárnapon az ország négy különböző pontján. *(b. a.)*

*

A négy néppárti gyülésről, terünk korlátoltsága miatt, csak a következő vázlatos tudósitásokkal számolhatunk be:

Zala-Egerszegen.

Több mint hatvan község volt egybegyülve ezen a gyülésen, mely döntött ugyszólván az egész Muraköz és Zalamegye választókerületeinek sorsa fölött. A gyülést a délelőtti órákban a vasuti állomás közelében levő hatalmas térségen tartották. A rendre egyedül a főkapitány ügyelt, annyira megbizott a nép komolyságában.

Zichy Nándor grófot viharos lelkesedéssel üdvözölte a tömeg, a melyben számos nagybirtokos, ügyvéd és gazdálkodó is volt. Az ősz vezér hatalmas megnyitó beszédet tartott. Az egyházpolitikai törvényekkel szemben kitejtette a revizió szükségét s hangsulyozta: ha azt akarjuk, hogy hazánk boldog legyen, hogy még egy ezredévig fennálljon, a közügyek terén is az isteni szeretetnek kell uralkodnia. Rámutatott, hogy az anyaföld a család exisztenciájának alapja, ezt meg kell védeni és őrizni. Ezután bizonyitgatta, hogy a rossz törvény, ujabb által megváltoztatható, sőt szent kötelesség. Beszéde végén éltette a királyt.

Utánna Sebestyén Lajos kanizsai ügyvéd fejtegette a néppárt programmját.

Általános figyelem közt beszélt dr. Major Ferencz székesfejérvári főorvos a kisiparosok és kisgazdak helyzetéről. „Az egész haza ugymond — egy párt zászlaja alá serkenti fiait: a néppárt zászlaja alá. Vagy talán midőn látjuk, hogy pénzt és véráldozataink fejében egyetlen jogunktól: a szavazati jogtól fosztanak meg bennünket, még mindig habozzunk? Itt az idő az ébredésre! Csatlakozzunk a néppárt zászlaja alá, a melyen a „revizió keresztény Magyarország s a föld népének védelme“ aranyszavak ragyognak. Ő ez utóbbiról beszél.

A gazdasági válság, az elviselhetlen terhek zsellérré teszik a birtokost tulajdonában. S ez állapot még sulyosabb a jobbágyságnál, mert akkor egy-egy nemes föur, most pedig nemzetközi bankár az uruk.

Pénzintézeteink nagyobb része 12% kamatra ad, ennyire felszöktetik a törvényes kamatlábat a mindenféle költségek. A legszükségesebbek tehát a hitelszövetkezetek: azután áttér a fogyaszási szövetkezetekre, raktárszövetkezetekre. Mindezeknek lényegét könnyen felfogható, világos előadásban ismerteti s felhivja a gazdaközönséget ily szövetkezetek alakitására. Majd a kisiparosokhoz szól s őket is hasonlóra buzditja. Az érdeklődés, melylyel a nép a jeles szónok szavait hallgatta, midőn anyagi helyzetének javitására oktatta őket, a számos éljenzés, melylyel érzelmeinek kifejezést adott, a legeklatánsabb bizonysága annak, hogy megérti s követni fogja a nyert tanácsokat.

Mikor a szónok beszédének közepén tartott megcsendült a déli harangszó: s egy pillanat alatt elhallgatott minden hang, födetlen volt minden fő s imát rebegett Istenéhez.

Az utolsó szónok Kálmán Károly, a sóskuti lánglelkü és ékesen szóló plébános volt, kinek felhivására a nép megesküdött, hogy vallásához hü marad.

A nagykanizsai határozatok elfogadása után bankett volt, melyen felköszöntök mondattak a pápára, ő Felségére, Hidassy Kornél megyés püspökre, Zichy Nándor grófra, dr. Stegmüller Károly pápai prelátusra, dr. Major főorvosra, Farkas József földbirtokosra, mint néppárti képviselőjelöltre, a Batthyány, Esterházy, Festetich családokra stb.

A gyülés alatt Hidassy Kornél püspöktől Szombathelyről a következő sürgöny érkezett:

„A szives üdvösletet hálával viszonozván, a gyülés üdvös eredményére Isten bőséges áldását szivből kivánom. Hidassy püspök.“

Lajosmizsén.

A derék jászkunok megható ragaszkodással és lekkesedéssel siettek a népgyülésre, hogy üdvözöljék a néppárt vezéreit. Az egész fülöpszállási kerület képviselve volt a községben, honnét lovasbandérium ment a vezéreket hozó vonat elé. Esterházy Miklós Móricz grófot Saághy Imre plébános üdvözölte, mire bevonultak a nagy piaczra, hol Esterházy gróf nagyszábásu beszédet tartott, melyet a hazafiság mellett kezdettől végig átlengett a mély vallásos érzés is.

Hangsulyozta, hogy Magyarország keresztény ország, alkotmányunk keresztény alkotmány, melyet eltörölni nem lehet. Az egyház-

TÁRCZA.

Sabán Cseri.

Irta: **Szécsi Imre.**

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája —

Nem messze az ős koronázó város falaitól, a ma már romokban fekvő Csókakő várában az 1602-ik évben nagy udvart tartott az akkori fejérvári török pasa: Sabán Cseri.

Sabán Cseri pasa fiatal volt és nagy úr. Husz éves korában tért át a görög hitről igazhitü izlam vallásra; III. Mohamed megszerette az élénk kedélyü szép renegátot, s megtette Fejérvár pasájának. Ennek a fiatal mozlimnek mintegy hat évig tartó uralma alatt sok vig napot látott a város környéke.

Mint a régi, elsárgult pergamentokból olvasom, a pasa legtöbb idejét a kies fekvésü Csókakő várában töltötte. A várból levezető széles, sziklás országut mentén álló sárga akáczfák árnya alatt szokott lovagolni kiséretével arra felé, a merre Bodajk fekszik.

Lent, a völgy aljában, a meszes talajban, erőszakkal tört magának medret a közeli hegyekből fakadó, kristálytiszta vizü patak, mig az uttól felfelé emelkedettebb, sikos pázsittal takart dombok, itt-ott a föld testéből gyógyult seb varához hasonló körakásokkal megszakitva, takarták a láthatárt.

Az ut mentén, hol a patak szélesebb medret ásott magának, egy öreg csárda állott. Oszlopos tornáczának fehér szine még naplenyugta után is szinte hivogatta pihenőre a vándor utast. Nappal pedig a levendula bokrok, s az abiakban álló rozmaring szaga csalogatta az arra menőt egy-egy pohár jó italra.

A csárda Balázs Gábor gazdáé volt. S daczára annak, hogy a levendula szagán kivül nem igen volt más hivogató czégér a korcsma falán kivül, mégis fogyott a jó moóri bor.

Nem igen volt vendég nélkül a csárda, ha Gábor gazda tüzes szemü Juliskája állott a söntés előtt. Sabán Cseri még a hatalmas szultán fermánját is olvasatlanul vágta: félre, ha hirül vette, hogy az öreg Balázs künt valahol a mezőn töri a földet.

Sokszor mondogatta pedig Balázs Gábor az ő életepárjának, született Csoóri Juliannának, hogy nem szereti, ha a török urak járnak a háza tájékán. Nincs abban szerencse, kivált ha szép leány van a háznál. Mert nagy veszedelem ugyan egy csunya leány, de még nagyobb ha formás. Tüzes sárkány legyen, a ki azt megőrizni tudja, volt szavajárása az öregnek.

Nyugtalan volt Gábor gazda, ha a mezőn járt; alig-alig várta az esthajnal csillagát, hogy a csárda felé vehesse utját. Az uton ugatva elejbe kanyarodó Bundás kutyához is az volt a kérdése: otthon van-e a Julis? Ahogy belép az ivóba, a szeme a fal melletti söntésre téved. Fogyott-e el sok bor? Mert hát szereti ő, ha fogy a bor, de ahányszor csak nagy hiányt lát a korsókban, már előre sejti, hogy Sabán Cseri volt itt csatlósaival.

Pedig hát Sabán Cseri sokat járt le az út mellett fekvő csárdába, igaz hitü török létére nem tett ugyan kárt Balázs gazda borában, de annál tüzesebben szólott a leányához.

— Julis lelkem, gyere velem, kalárisba öltöztetlek, nehéz selyem lesz még a szolgálód ruhája is, magad pedig az esti csillagos égnél is fényesebb palotában fogsz lakni. Ugy segéljen engem a nagy Allah, hogy csak téged szeretlek, senkit mást e világon. Megosztok veled gazdagságot, dicsőséget, urrá teszem apádat, magad pedig a legboldogabb leszesz az egész világon.

És Cseri basa nem volt hazug ember. A csákvári fazekasok legszebb remekei, a tatai selyem testök legszebb fényü selymei, a legkisebb lábra szabott, ékköves szatyán czipellők egész legióját hordták emberei, úgy vásárok idején Balázs gazda portájára. Nem volt a török hordának egy-egy olyan sikerültebb kirohanása, melyből az asszonyi népnek való holmi oda ne került volna abba a fehér oszlopos tornáczos kis házba.

Juliskának tetszett a sok csecsés holmi. Balázs Gáborné meg csókamadár módjára gyüjtötte össze, nehogy a gazda szeme elé kerüljön a sok czifraság.

Mikor aztán már a nap perzselő melege is engedni kezdett tüzéből s a Csókakő alján estende meleg pára szállott fel vörös csikban az ég felé, reggelenkint pedig olykor-olykor már a dér is kezdte megcsipkedni a ház előtt ültetett tarkaszélü eperfa levelét, s a szőlő is kezdett szint váltani, előjeléül a közelgő szüretnek, és Balázs gazda már az akós hordókat kezdette javitgatni a hegy aljába épitett kis gunyhó jában, egyszerre csak Sabán Cseri négy czifra sallangos ló által huzott, csótáros hintaja állott meg a korcsma udvarán.

Vagy egy félórával később a czifra hintó vágtatva igyekezett fel a hegynek, arra felé, a merre Csókakő vára van épitve. A kocsma söntésébe meg Balázsné nagy asszonyom állott be, hogy a bent nyugvó két vásáros gyolcsosnak italt mérjen.

Sabán Cseri pasa elvitte magával Juliskát. Nem ugy rabolta el erőszakkal, maga ment a leány, otthagyta a tisztára meszelt kocsmaépület táját, ott a házvégi kis rozmaringos ker-

00000428

politikai törvények pedig ez ellen törnek. Mi a békét akartuk, de igyekezetünk meddő volt. Meg vagyunk sértve vallásos érzelmeinkben s ezért hozzájárulásunkkal nem fog kiépíttetni azon állitólagos nemzeti állam. a melyről Bánffy báró ábrándozik. Az a törvényjavaslat, mely a Kuriának a választási ügyekben való biráskodásáról szól, kizárni akarja az alkotmányos életből mindazokat, kik hivatva vannak a nép vallásos érzelmeit ápolni. Ezt nem fogadhatjuk el. Törekedjünk a revizióra és a választásnál mindenki érvényesitse szavazatát.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után ifj. Zichy Nándor gróf szólalt fel s beszélt az „uj rend"-röl, fejtegetvén ama törvényeket, melyek a mostani rendetlenséget okozták.

Hatásos szónoklatokat tartottak továbbá dr. Bakonyi Elek fővárosi ügyvéd és Kovács Kálmán a mizseiek népszerü segédlelkésze.

Délben diszbankett volt, melyen szép jászlányok, a legelőkelőbb gazdák leányai, nemzeti öltözetben szolgáltak fel. Áldomást mondtak a királyra és a pápára, Schuszter Konstantin megyés püspökre, a jászokra és kunokra, a szónokokra stb.

Köbölkuton.

A liberális Kobek István kerülete teljesen meg van hóditva. A népgyülés valóságos örömünnep volt, a melyen résztvett az egész környék.

Apponyi Géza grófot, Haydin Károly ügyvédet (a leendő képviselőt), Kontur Béla és Bonitz Ferencz irókat, kik Budapestről jöttek, a pályaudvaron a kerületi papság, lovasbandérium, fehérruhás leányok és óriási néptömeg fogadták. A gyülésen nagyszámu intelligenczia is vett részt.

A megnyitó beszédet Apponyi Géza gróf mondotta, szerencsésnek vallván magát, hogy tagja a néppártnak, a mely hirdeti a kereszténység vezéreszméit, de rajta van, hogy minden bevett vallásfelekezet érvényesithesse vallását. A néppárt csak a vallástalanság, a felekezetlenség ellen küzd. Óhajtja a párt továbbá, hogy a haza minden polgára egyenlő bánásmódban részesüljön, nyelv- és valláskülönbség nélkül. A néppárt azt mondja, hogy meg kell hajolni a szentesitett törvény előtt, de egyuttal hirdeti, hogy a vallást sértő törvényeket meg kell változtatni. A néppárt nem ámit, sőt óva inti a népet a tulkapásoktól, egyedül azt akarja, hogy a polgárok szabadon gyakorolhassák választó jogukat.

Szünni nem akaró éljenzés fogadta a lelkes beszédet, mely után Haydin Károly lépett az emelvényre és fejtegette a polgári házasság káros hatását.

Ezután dr. Vargha Dezső köhidgyarmathi plébános népszerüen ismertette a kisgazdák sanyaru helyzetét és ennek orvoszereit.

Kontur Béla orvos a politikai helyzetről beszélt, s intette a népet, hogy ne válasszon se liberálist, se hamis függetlenségit.

Abonyban.

Ezuttal másodizben nyilatkozott e népes alföldi város és kiterjedt környéke a néppárt mellett. Mintegy hatezren voltak a résztvevők, s a gyülés lefolyása impozáns és nyugodt volt, daczára, hogy a zsidókkal egyesült kálvinisták megzavarni igyekeztek. Megtörtént azonban az a hallatlan eset, hogy a zsidó-liberálisok tüntettek a király ellen, abczugot kiáltottak annak fejére, ki eddig a pártot küzdelmeibe be nem vonatott.

Zichy Aladár gróf megnyitó beszéde közben fordult ez elő. Midőn a fiatal szónok ezt mondá:

„Nem volnék igaz magyar, nem volnék jó keresztyén, ha e helyen állva első sorban meg nem emlékezném a mi koronás apostoli királyunkról. S azért azt kiáltom, a miben mi mindnyájan egyetértünk, s a miben talán politikai ellenfeleink is osztozkodnak: Éljen a király!" — a nép éljenzett, a demonstrálók ellenben abczugoltak. Nagy felháborodást keltett, hogy a jelenlevő főszolgabiró nem talált módot a zsidó csőcselék megfenyitésére.

A gyülésen szónoklatot tartottak Szentiványi Károly bodajki plébános a revizióról, losonczi Szabó Endre a kisgazdák helyzetéről, Orbán János a néppárt létjogáról, nagy tetszés és mély hatás mellett.

A csákvári ezredéves népünnepély.

— Saját tudósitónktól. —

Május 31-én Csákvár mezővárosában a község által rendezett ezredéves népünnepély a községi és vidéki intelligenczia belevonásával impozáns lelkesedéssel lőn megtartva. A község apraja-nagyja, aki csak mozogni tudott, talpon volt és ünnepelt.

Az ünneplők számát bátran 3500 - 4000 lélekre lehet tenni. Lovasbandérium vezetése alatt három czigánybanda kisérete mellett vonultak ki: az iskolás gyermekek, a földmüves iskola növendékei, tüzoltó-testület, csendőrség, róm. kath. dalárda, ref. dalárda, csizmadia-, takács-, kovács- és bognár-ipartestület, felső- és alsóvárosi, ugy a vegyes ipartársulat, kath. kör, segélyegylet, az izr., evang. és ref. hitközségek elöljárósága, a községi elöljáróság és képviselőtestület, a községi lakosság és számos vidéki vendég.

A gyülekezés a nagypiaczon d. u. 3 órára volt kitüzve, s fél négykor indult meg a menet a lovasbanderisták vezetése mellett nagyszámu nemzeti lobogóval: 4 óra körül értek ki a gyönyörü és vadregényes „Zöldhegy közepe" nevü, már eleve szintén fellobogózott, s több étkező sátorral ellátott kies és tág hegykatlanba, melynek közepe táján az ünneplő népáradat elhelyezkedve, kezdetét vette az ünnepély.

A legényegyleti dalárda rázenditette imaszerü dalunkat: a Szózatot, ezt követte Szabó Sándor községi jegyző hazafias szellemben tartott, s valóságos ékesszólással előadott, eszme-gazdag ünnepi megnyitó beszéde, több szörös éljenzésektől kisérve. Utána Steiner József kath. legényegyleti tag és Medgyesi Sándor földmüves szavaltak alkalmi költeményeket, s záradékul a dalárda egy nagyon kedves és fülbemászó dalra gyujtott. Ezzel a megállapitott programm ki lett volna meritve; azonban Szabó Sándor községi jegyző ujra előlépett és kijelentette, hogy Tornyi András, uradalmi alkalmazott (tej-szállitó kocsis) egy önkészitette költeményt fog még elszavalni.

A költemény valóban igen szép és előadása is annyira sikerült, hogy megcsodáltuk a nép fia értelmes előadását s ha a vers csakugyan az ő elmebeli szüleménye — a miben az állitólag már több éven át népköltő hirében

---

tet, elment mint a lámpafénynek rohanó esti bogár, hogy veszni induljon. Megunta a tisztes családi nyugalmat, otthagyta az öreg Balázs Gábort, kinek szemeténye volt; jobban hizelgett a szemének a nagy fény.

Balázs Gábor egy ideig sirba kivánkozott mikor tudatára jött a nagy veszteségnek. Azután megnyugodott. Hiába beszélte neki hitestársa, hogy vak ember az, ki a saját szerencséjét nem látja; hogy ime a moóri szijjgyártó leánya a Császár Zsófi is elment egy szál rokkolyában; két esztendő tellett bele igaz, mig visszajött, de nézzék meg most Császár szijjártó házát, több annak a haszontalan galambja, mint más emberfia portján a hasznos állat.

Hiába mutogatta neki felesége az ékes köves gyürüket, miket a csókakői staféta hozott, nem akart róla tudni semmit. Letagadta a betévedt vendégeknek még azt is, hogy vala leánya volt.

Lassan teltek igy az évek. Alig két három esztendő, s Balázs Gábor feje körül behavazott egészen. Becsukta az országutra néző korcsmaajtót, nem akarta, hogy idegenek koptassák a háza küszöbét.

Csókakő hegyes tornyai közt meg napról napra folyt a vigasság. Sabán Cseri értette a módját, hogyan kell bánni az asszony néppel; elvégre is az egyforma mind, csak hiányt ne érezzen valamiben, nem nyilik panaszra ajka. Hiány pedig nem volt: hol a zajos török muzsika, hol pedig a vándor taliának mélabús nótájától volt zajos a vár udvara, s a szebbnél szebb napok közt pedig ki emlékeznék egy utszéli korcsma szentképes söntésére, bármily szép fehérre legyen is az meszelve.

Balázs Julisnak nem jutott eszébe soha, ha könyökig turkált is a selyem ruhákkal telt verslagokban, az az egyszál piros rokkolya, a melyikben ide jutott. Elvette az eszét a sok gyönyör, mint a ritkán italozónak az erős bor.

Sabán Cserinek is bőven jutott a szultán kegyelméből. Nap nap után küldözgette a nagy ur az ő kedvenczének a drága sok ajándékot, a sok édes gyümölcsöt. Ketten osztoztak meg rajta. Julisnak is része volt a szultán ajándékaiban. A török szultánok azonban nem igen szoktak potyára ajándékozni. Egy szép napon kopogott Csókakő kapuján egy porlepte janicsár aga. Hozott magával egy pergamentet, egy kis vászon zacskót, meg egy szép hintót. A hintóban volt a szultán egyik kegyvesztett kedvencze, ki csak különös kegy gyanánt nem került a Boszporus sötét vizébe. Az irásban állott, hogy ezt a szép dámát ezentul Sabán Cseri tartozik szeretni, hálából a szultántól élvezett sok jóért. Ha pedig ezt nem tenné, avagy csak szivének egy kis részével ajándékozná meg, arra való volt a zacskóban egy kis vékony selyem zsinór. Hogy pedig a szultánt meg ne lehessen csalni, hozott magával a derék aga százhusz darab kipróbált janicsárt.

Sabán Cseri nagy tisztelettel viseltetett az ő jóakaró ura iránt. Visszaadta a zacskót a szultán követének. A szép Zuarizt kiemelte a kocsiból. Julisnak pedig kiutalványoztatott három zacskó aranyat.

A vár kapujáig három eunuch kisérte el Balázs Julist, ott kiadták neki a selyem ruhával telt ládáit.

Ott állott Balázs Julis a három esztendeig tartott szép napok után az út közepén. Egyszeribe eszébe jutott neki a meszes udvaru kis ház, ott a patak partja mellett, eszébe jutott az a vedlett kis piros pruszlik, amelyikben három évvel ezelőtt ugyan erre az utra indult. Észre sem vette, hogy ott áll a fehér tornáczos porta előtt.

Bement az udvarra. A két öreg imádságos könyvvel a kézben ott ült az eresz alatt. Balázs Gábor ahogy észre vette a leányt, átokra emelte mind a két karját. De nem jutott a nyelve szóhoz, élettelenül bukott a földre. Megölte a nagy indulat ereje.

Balázs Julis szinte megdermedve nézte azt a földön fekvő fehér haju halottat. Lelkébe a multnak minden emléke, mint egy csunya zavaros szinü kép rajzolódott. Nyelve el akadt, mint a sivatagon járó vándoré a szomjuságtól, szólni nem tudott, érezte bünének súlyát. Nézte azt a halott ember mellett szorgoskodó, jajveszékelő öreg asszonyt, az ő szülő anyját, s elbutult agyában a éktelen bosszu érzete támadt erőre.

Jaj neked Sabán Cseri!

S igazán jaj lett Sabán Cserinek. A fényből kilökött lány bosszuja utolérte őt az uj pompa mámorában. Egy reggel ott találták a kert kisajtaja mellett a hatalmas pasát halottan. Tör járta át a szivét. Benne volt még akkor is a szive kellő közepében: éppen csak a nyele látszott ki a hideg tesből. A tör a pasa ajándéka volt: nem volt nehéz megtalálni a gyilkost.

Rövid volt a törvény, mit Balázs Julis felett tartottak. Még rövidebb volt, ahogy annak itéletét végrehajtották. A Fejérvár felé néző bástya volt a legmagasabb: onnan lökték le szegény Balázs Julist.

Másnap a török aga visszavitte Törökországba a szép Zuarizt.

Igy esett meg szegény Balázs Julis szomoru története, mint azt én a régi pergamentokból kiolvastam.

00000429

álló egyén ismeröitől nyert értesülésünk szerint nincs okunk kétkedni, — igazán szivből gratulálunk szerzöjének s a költemény kéziratát megszerezve, azt Szerkesztő urnak szives közzététel végett ezennel kezeihez juttatatjuk.

Ezután következett a tulajdonképeni népmulatság: a póznamászás (különféle jutalomtárgyakkal), lekvároz lepényevés, melybe több korona volt belesütve és az elmaradhatatlan táncz három csoportban, hol a kivonult 3 cigánybanda derekasan húzta talp alá a jobbnál-jobb csárdásokat.

Kiemelendőnek tartjuk, hogy a hölgyek s különösen a leányok nagy része diszes magyar ruhában jelentek meg. A táncz fesztelenül folyt a késő reggeli órákig. *(M. K.)*

A beküldört verset alább adjuk s felhivjuk reá nemcsak olvasóink, hanem összes laptársaink és az irodalmi körök figyelmét. Mi, öszintén megvallva, lehetetlennek tartjuk, hogy magasabb és általános müveltséggel nem rendelkező egyén ily hangon és ily formai tökélylyel tudjon verselni. Az ugynevezett naturalista zsenik, még az angol Burns Róbertet is beleszámitva, nem igen jutottak tul a lyrai hangok pengetésénél. Ez a költemény ellenben föltételez történelmi ismereteket és filozofáló fejet. Ha azonban ennek daczára Tornyi András a szerzője a versnek, ajánljuk beválasztásra akár a Petőfi-, akár a Kisfaludy-társaságba.

Szeretett nemzetemhez.

Valamikor régen, a keleti vidéken,
A teremtő szeme megakadt egy népen;
Derék volt ez a nép, hős, bátor, delicza,
Meg nem ingatták a viharok a vészek.

Természet ölében, künn a puszta ságban
Ott tanyázott, ott élt büszke szabadságban.
Az öregje meg volt békén nyája mellett,
Ifjainak kezive vaszben, harczban tellett

Pogány volt az a nép, ámde nem hitetlen,
Ismert egy nagy Istent a magas egekben;
Buzgó forrás mellett, rengeteg mélyében
Mégis megimádta ugy illendőképpen.

Hűvös kútfejénél erdei vizeknek,
Ahitat órán összegyülekeztek;
Legszebb paripáik oda el is hoztak
Hadúrnak oltárán ott fel is áldozták.

Oltár bodor füstjo fel az égre szállott,
Szives fogadásra, jó kegyre talált ott.
Tekintetét Hadur népére vetette,
S igaz szive szerint meg is megszerette.

Ő igy szólott hozzá: nem hagylak itt téged,
Jobb, áldottabb, dúsabb hazát adok néked.
Kerekedjetek föl, induljatok utra,
És vandoroljatok, tartva napnyugotra

Ott a föld, öröke a hős Attilának.
Körül védő bástyák, magas bérczek adnak,
A ittok el — áldott, nagy rónaság terjed,
Eljen, viruljon a hős magyar nemzet.

Ős fölkerekedtek, és el is jövének;
Kitörtek előlök rettegve a népek.
Elvették e földet, s megszerezték drágán:
Nehéz harczok után, hulló vérük árán.

S szelidült a vad nép: pogány oltár helyett
Jézus szent hitének templomot épitett;
Kard mellé kezébe kaszát, kapát fogott,
Ez kenyeret szerzett, az védte a jogot.

Igy haladt századról-századra előre,
Bármi ellen tört rá, nem ijedt meg töle.
Sziklaként megállott, ha rá vihar sujta,
Ha elesett néha, meg talpra állt ujra!

Tiz századot látott borulni, derülni, —
Most a diadalmak nagy ünnepét üli:
Ünnepének fényét egész világ látja,
S minden ország eljön a csodálatára.

Kik eddig gunyolták, csúfra emlegették,
Durva fegyverűket egyszerre letették:
Hódolattal jönnek, — a kezükben pálma,
A magyar nép tőlük de meg is szolgálta!

És itthon is derül mindig jobban:
Szép magyar beszéd zeng szerte már a honban,
Örömünnep üzi szét a sok bánat árnyát,
Honszeretet galambja bontogatja szárnyát.

Megilleti szivünk nagy multunk emléke,
Vajha fölragyogna ujra ránk a fénye,
A régi magyar név, a régi dicsőség,
— Vajha az utódok meg ne szégyenitnék!

Hogy ne akadna a kis magyarnak mása,
Hogy vigra válnék a költő bus mondása:
„Jó időket élünk, jó csillagok járnak,
Áldja meg az Isten mi magyar hazánkat!“

Áldja meg felséges urunk királynkat!
Hit, remény, szeretet lakja szép hazánkat!

Városi és vidéki hirek.

— **Szentáldozás József főherczeg családjában.** Dr. Steiner Fülöp megyéspüspökünk holnap Alcsuthon a fenséges főherczegi család óhajára Erzsébet s Klotild főherczegnőknek első szentáldozási szent ünnepélyét végzi: s egyszermind ott tartja az urnapi szent körmenetet, este pedig Alcsuthról Budapestre megy, hogy 5-én a püspöki konferentia határozatának értelmében jelen legyen Magyarország püspökeivel a szent korona átvitelénél a Mátyás emlomba, a hol a püspökök infula- és pluvialéba öltözve fogadják e drága szent ereklyénket.

— **Urnapját** a szokásos módon fogja a kath. egyház holnap megünnepelni. A templomokban mise lesz, utánna pedig körmenet az egyes helyeken felállitott oltárokhoz, melyeket gazdagon feldiszitenek lombokkal és buzavirág koszorukkal. A székesegyházból a körmenetet Károly János apátkanonok fogja vezetni.

— **Klotild főherczegnő alapitványa.** Tiz hónapja, hogy az álgyai erősségben egy fekete vadmacska László főherczeg halálát okozta és tiz éve annak, hogy a főherczeg édesanyja felváltva Fiumében és Alcsuthon keres enyhülést, vigaszt, a mérhetetlen nagy csapás után. A fenséges asszony, mint levelezőnk irja, az alcsuthi parkban naponkint elsétálgat, elzarándokol ahhoz a kis kerthez, a melyet László főherczeg maga gyomlált és a melynek gyepére élőembernek többé lépnie nem szabad, oly féltékeny kegyelettel őrzik ezt a helyet. Klotild főherczegnő megtalálta vigaszát a vallásban és a jótékonyságban, a melynek ujabb bizonysága gyanánt huszezerkoronás alapitványt tett a Vöröskereszt-Egyesületben. A főherczegnő az egyesület elnökét, gróf Csekonics Endrét levélben kérte arra, hogy ez alapitvány évi kamatait betegek dijmentes gyógykezelésére forditsák. Az elnök azzal köszönte meg a nagylelkü adományt, hogy örök időkre László főherczeg nevét viselő ágyat létesitett az Erzsébet-kórházban. Az ágy betegeinek kijelölését Klotild főherczegnőre bizzák, mint a Vöröskereszt-Egyesület helyettes védőasszonyára, az alapitványt pedig a kórház márványtábláján fogják megörökiteni.

— **Püspöki körlevél.** Megyéspüspökünk május 29-én küldte szét VII-ik körlevelét, mely Károly Lajos főherczeg emlékének van szentelve. Fölemliti benne a püspök, hogy jelen volt a temetésen, valamint a requiemen Bécsben, s gondoskodott, hogy helybeli székesegyházban ünnepélyes requiem tartassék. Egyben pedig kéri a papságot, hogy mondjanak misét az elhunyt főherczegért és szent mise után hivják fel a hivőket ilykép: „Imádkozzunk apostoli királyunk meghalt testvéréért, Károly Lajos főherczeg trónörökösért“, három Miatyánk és Üdvözlégy elimádkozására.

— **Vizsgák.** A magánvizsgálatok a helybeli kath. fögymnáziumban junius 24. és 25-én fognak megtartatni. Az érdekeltek tartoznak legkésőbb junius 24-én reggeli 7 és 8 óra közt az igazgatóság irodájában jelentkezni.

— **Szögyény-Marich Lászlóné udvari szereplése.** Megyénk közönségét bizonyára érdekelni fogja, hogy mily előkelő szerep jutott osztályrészül kiváló földink nejének. Mint lapunk egyik barátja irja: a berlini diplomacziai karban érdekes változás történt Herbette francz ia nagykövet visszahivása folytán. Helyette ugyanis gróf Lanza tábornok olasz nagykövet lett a diplomácziai kar doyenje, vagyis legidősebb tagja. Az udvari szertartás szerint mindég a doyen neje mutatja be az udvarnál a diplomácziai kar hölgyeit. Lanza gróf azonban nős lén, s igy e bemutatásokat ezentul Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövet neje fogja teljesiteni.

Uj vezértitkár. A megyei takarékpénztárnál tudvalevőleg Dwelly Rezső halálával megüresedett a vezértitkári állás. Az igazgatóság helyébe egyhangulag Hübner Károlyt, a kereskedelmi bank volt pénztárnokát választotta meg.

— **A városi és megyei bandérium** e hó 5-én utazik a fővárosba, hogy résztvegyen a hódoló felvonulásban. A fényes diszmagyar öltözetek egy része helyben készült, s méltóan fog vegyülni a menet diszpompájába. A város küldöttei magukkal viszik a remek zászlót is, mely a hölgyek adakozásából készült. A zászlóvivő daliás főkapitányunk, Seidl Lajos lesz. A banderium tagjai: dr. Major Ferencz főorvos, Seidl Lajos főkapitány, Quirini Gusztáv főmérnök, dr. Árókay Antal és Gebhardt Bódog tb. főjegyző, szerdán délelőtt próbalovaglást tartottak teljes diszben a lovaskaszárnya udvarán. Seidl a zászlót is magával vitte, s meggyőződött, hogy lesz mit tartania a hosszú menet alatt a fővárosban. Az ő lovát két hajdu fogja kantárszáron vezetni.

— **A helybeli kerékpár egyesület** választmánya tegnap ülést tartott, melyen a pártoló tagok közé fölvették Számmer Imrét és Knöbel Elemért. — Az egyesület e hó 9-én rendkivüli közgyülést fog tartani a Molnár-kávéház külön termében.

— **Gyászrovat.** A polgárdiakat nagy szomoruság érte: szeretett plébánosuk, Feld Antal esperes s Fejérvármegye bizottsági tagja, e hó 11-én rövid szenvedés után életének 63-ik, áldozárságának 40-ik évében elhunyt. Temetése ma, szerdán ment végbe nagy részvét mellett. A szertartást Károly János fejérvári apátkanonok végezte. Mint értesülünk, a boldogult plébános helyét adminisztrátorként Szorády Gyula sárkereszturi segédlelkész foglalja el.

— **Fölmentett vallásgunyoló.** A kir. tábla megdöbbentő jelét nyujtotta könyörülő gondolkodásának vallási ügyekben. Mint olvasóink emlékezni fognak, a helybeli járásbiróság két napi elzárásra itélt egy Braun Miksa nevü zsidólegényt, ki az ősszel a Pongrácz-kávéházban czigányzene mellett kurjongatta a „Menyből az angyal“ czimü szent éneket. Felebbezés folytán az ügy a királyi táblára került, mely a vádlottat fölmentette. A szabadkőmüvesi indokolásból kiemeljük a következő részt:

„Valamely hitfelekezetnek egyházi éneke általában, jelen ügyben pedig a róm. kath. felekezetnél használt „Menyből az angyal“ kezdetü egyházi ének a r. kath. hitfelekezet vallásos tiszteletének nem a tárgyát képezi, hanem csupán a vallásos tisztelet eszményeinek dicsőitésére szolgál, s igy a kérdéses egyházi ének nek korcsmában zenekiséret mellett történt eléneklése, illetve az éneknek zenével történt kisérése nem állapitja meg a k. b. t. kv. 51. §-ába ütköző kihágás tényálladékát.“

Szükségesnek látjuk megjegyezni, hogy a tanácsban, mely ezt a megbotránkoztató itéletet hozta, két református és egy lutheránus biró vett részt. Sapienti sat.

00000431

— **Öngyilkos csendőr.** Mult hó 25-én Ercsiben, — mint levelezőnk irja, — Takács János csendőr szolgálati fegyverével sziven lőtte magát, s rögtön meghalt. Tettének oka ismeretlen.

— **Papi gyülés.** Az adonyi esperesi kerület papsága e hó 28-án tartotta gyülését, tavaszi koronáját Adonyban. A szt-mise alatt meglepetést keltett Bajzák tanitó, az általa betanitott időszerü énekek precis énekelgetése által. Összeválogatott énekesek működtek közre, kik szivrehatóan énekelték, különösen a „Boldogasszony" czimü éneket, majd Langer Hymnuszát és gróf Zichy Géza „Katholikus magyar énekét." A teljes számban egybegyüllt papság a gyülés befejezése után tisztelgett az épen Adonyban időző gróf Zichy Nándornál, kit Koller apát-plebános, mint a katholikusok rendithetlen bajnokát üdvözölt a kerületi papság nevében, mire az ősz vezér meghatottan mondott köszönetet.

— **Orvos választás.** Aba községben tegnap tartották meg az orvos választást, mely alkalommal dr. Csók Máté keszthelyi helyettes orvos választatott meg.

— **Népünnepély és szépség-verseny.** A külvárosok hajadonai közt élénk izgatottság észlelhető, a mióta megjelentek a helybeli önkéntes tüzoltó-egylet népünnepélyt hirdető vörös plakátjai. Az élelmes tüzoltók ugyanis szépség-versenyt is fognak rendezni. Páris aranyalmája helyett ugyan mindössze csak egy 10 frtot érő tárgy lesz a jutalom, de az a vágy, hogy a legszebb nevet elnyerje, száz és száz hajadon álmát zavarja meg. Ezuttal nem a tüzoltók itélnek a kényes kérdésben, hanem magára a közönségre bizzák a döntést olykép, hogy a belépti jegyhez egyszersmind szavazólapot csatolnak. A mulatságon magyar, tót és oláh-tánczokat is fognak bemutatni.

— **Fegyveradó bevallás.** A törvény értelmében minden év junius havában teljesitendő a fegyveradó bevallás. A ki azt elmulasztja, jövedéki kihágást követ el és 20 frtig terjedi pénzbirság érheti. A hatóság ennélfogva figyelmezteti a fegyverrel birókat, hogy bevallásaikat e hó végéig a város pénzügyi tanácsosi hivatalában el ne mulasszák.

— **Rendkivüli közgyülés a városnál.** Hétfőn délelőtt 9 órakor rendkivüli közgyülést tartott a város törvényhatósága Havranek József polgármester elnöklete alatt. A közgyülés egyedüli tárgya volt a közuzógép beszerzése. Már régebben elhatározták, hogy egy Ganz-féle 4. számu közuzógépet szerez be a város, a mely 1150 frtba kerülne. De a főmérnök inditványt tett, hogy mivel ennél a gépnél jobb fajták is vannak és mivel melléje még külön kell venni gözgépet, azért ezt a tervet ejtsék el, s helyette fogadják el egy gyárnak az ajánlatát, mely szerint 8000 frtba kerülne a legujabb szerkezetü közuzó-gép gözgéppel együtt. Tekintettel arra, hogy a beszerzés és egy gépház épitése a költségeket szaporitani fogja, inditványozta, hogy a közgyülés 10,000 frtot szavazzon meg. A közgyülés azonban tudomást szerezvén, hogy Esterházy Miklós gróf felső-gallai birtokán levő közuzó-gép jutányos áron megszerezhető, mert ott az üzem már régebb idő óta szünetel a kiállitott kövek puhasága miatt, bizottságot küldött ki, mely a gépet megtekinti és esetleg alkudozásokba is bocsátkozik. A bizottság tagjai: Havranek József, Quirini Gusztáv és Kovács Alajos. Ha esetleg ezen terv nem sikerül, akkor a Gedeon és Kont czéget szólitják fel ajánlattételre.

— **A fejérvári diákok a tornaversenyen** résztvettek ugyan, de a szerzett dicsőség alatt nem fognak összeroskadnii. A budapesti lapokban hiába kerestük a dicsérő szavakat felőlük, valamint a több száz győztes közt is csak két fejérvári diák akadt, a ki bronzérmet tudott nyerni. Az egyik Halla Aurél, a másik Falvay Jenő; az előbbi a magas ugrásban, az utóbbi a kötélen való függeszkedésért lett kitüntetve. A döntőüzdelemben, mely ő felsége jelenlétében, kedden ment végbe, csak az első győztesek vettek részt, igy a mi diákjaink nem is szerepelhettek. A fővárosban közel 5000 tanuló jelent meg, kik 36 iskolában voltak elhelyezve.

— **Mi legyen a 100 frttal?** Lapunk legutóbbi számában szó volt arról, hogy a rendőrség nem birságolja meg azokat, kik az utczák járdájára ládákat raknak ki s azokon targoncával közlekednek. A czikk irója, ki nem tartozik belső dolgozó-társaink közzé, 100 forintot ajánlott fel a helybeli rendőrség éberségét dicsőitő szobor költségeire, ha csak egy birság pénzt is tud a főkapitány felmutatni. Mint saját szemeinkkel meggyőződtünk, a rendőrség tényleg több esetben élt birságolási jogával. A felajánlott 100 forint tehát esedékessé vált. Seidl főkapitány azonban szerényen lemond arról, hogy a rendőrség megörökitésére pályázzanak hazai szobrászaink s inkább azt óhajtja, hogy a czikkiró a szegények számára fizesse le a 100 frtot. Kivánságát közöltük a czikkiróval, de az illető ragaszkodik ahoz, hogy a rendőrség szobra készitessék el. Azt ellenben a kapitányság tetszésére bizza, hogy a monumentumon Seidel Lajos vagy Polczer Péter alkapitány vésessék márványba.

— **Egy megtévedt csacsi.** A májusi rügyetbontó tavaszi szellő nemcsak a szerelemre vágyódó hajadonokat és a pesti művelt társalgó szabályai szerint udvarló ifjuságot, de még a jámbor, világgal mit sem törődő nagyfülü csacsit is a zöldbe csalja. Amazok és e között csak az a különbség, hogy mig az élet örömeiben fürödni vágyó ifjuságnak elnézik a tavaszi zöldségben való bitangolást, addig a szegény fülest egyszerüen lefülelik, mint ez tegnap, kedden este is megtörtént a Zichy ligetben. A tilos nyaraláson ért csacsit épen a legzamatosabb korsi zöld rügyek falatozása közben csipte el két uri ember, s vitte legyező nagyságu füleinél fogva illetékes helyére: a városházára. A gonosz utra tévedt csacsi kellemetlen nyaralása csak a reggeli órákban ért véget, mikor is gazdája őt fogságából illő kártéritési összeg lefizetése után kiváltotta.

— **Katonáék mulatsága.** A fejérvári úgynevezett Demkóhegy tudvalevőleg közvetlen szomszédságában van a katonai lövöldének. Légyakorlatok alkalmával aztán, mig a legénység a czentrumba igyekezik beletalálni, a tiszt urak egynémelyike valósággal sportszerüleg öldösi halomra puskájával a szőlőhernyók hasznos pusztitóit: az ártatlan fecskéket. A környékbeli szőlősgazdák már több izben felszólaltak e vandalizmus ellen, de mindeddig sikertelenül, mert a szegény kis fecskék napról-napra hullnak a vitéz fegyverek tüze alatt és a szőlőt pusztitó hernyók mindig nagyobb és nagyobb mennyiségben jelentkeznek. Hisszük azonban, hogy egy, az illetékes parancsnoksághoz intézett panasz folytán, a tiszt urak is hasznosabb dolgra fogják pazarolni a puskaporukat.

— **Templom-bucsu.** Lovasberényben — irja levelezőnk — május 31-én ülték meg a Szentháromságról nevezett felső bucsut. Hagyományos szokás szerint délelőtt 10 órakor a kastélykápolnához közel álló nagy hársfa lombjai alá gyülekeztek a hivők, a szokásos szentbeszédet meghallgatandó. A „Jöjj el szt. lélek ur Isten," egyházi égyházi ének elhangzása után Házy Alajos nyug. plebános lépett a szószékre, s fejtegetvén a mai nap jelentőséget, majd áttért az Urnapi egyházi szertartásra és magyarázataira. Prédikáczió után a a hallgatóság, köztük gróf Cziráky Antal egész családjával a kápolnába vonult nagymisére, melyen szintén Házy Alajos celebrált. Offertoriumra Papp János főtanitó énekkarával szép egyházi éneket adott elő. Délután vecsernye után a mulatság kezdődött. A régi jóhangulat azonban hiányzott. Eszébe volt mindenkinek az alig két nappal előbb jégzápor által okozott kár, mely az egész szőlőhegyet, s a gabona termés nagyobb részét tönkretette. Csak a fiatalság huzódott a lombsátor alá, hogy a trombita s dobgó mellett tánczoljon. A lakosság korosabbjai hangoztatták, hogy ne mulatni, hanem sirni menjünk össze. A vendéglőkben, melyek máskor ezen a napon zsufolva voltak, alig ült néhány borozó. Szóval az idei felső-bucsu igen szomoru volt.

— **Adózók figyelmébe.** Az adókivetés az 1896. évre véget ért. A III. osztályu kereseti adó, ugy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója után esedékes általános jövedelmi pótadó szintén megállapitva lévén, az ezen tételeket magukban foglaló lajstromok a városi pénzügyi tanácsos hivatalában junius hó 1-ső napjától junius hó 9-ik napjáig közszemlére kitéve lesznek, hol azok a hivatalos órák alatt mindenki által betekinthetők. A sérelmes kivetés ellen azok, kik ezen adónemet már előzőleg is fizették, a lajstrom kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezen adót első izben fizetik, ennek kézi adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi közigazgatási bizottsághoz czimzett felszólamlásaikat a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságnál annál inkább adják be mert az elkésetten beadottak figyelembe vétetni nem fognak.

— **Meglött kanász.** Sajnálatos baleset történt szombaton délután a Sóstó mellett, a katonai lövöldénél. Varga Imre kanászt, ki a golyófogó háta mögött hajtotta a kondát, egy eltévedt golyó alsó testrészén eltalálta. A sebesültet beszállitották a kórházba. Elvárjuk, hogy a veszedelmes lövöldözést ezen a helyen abba fogja a katonai hatóság hagyatni.

— **Agyonvert legény.** Mint levelezőnk irja, a Söde testvérek és Gyulai Sándor dunaföldvári legények a minap este épen egyik szerelmi kalandjukat beszélték meg, mikor az est sötétjében Horváth Istvánt és Elek Józsefet arrafelé vitte utjok. Bödéék régi ellenségüket ismerték fel a sötétben Horváthban, vadul rátámadtak: „Mit keres itt a mi felvégünkön egy alvégi legény"? s ezzel ugy vágták bottal fejbe, hogy Horváth vértől elboritva elterült, Eleknek még volt annyi ideje, hogy egy nem sulyos hátszurással elmenekülhetett. Horváth belehalt sérüléseibe s tegnap volt meg a törvényszéki boncolás, melynél a boncoló orvosok koponyarepedéseket s mélyreható agyroncsolásokat konstatáltak. A tetteseket Gergely György csendőrőrmester két társával még a tett elkövetésének éjszakáján fogta el. A szerencsétlenül elhunyt 25 éves, izmos, erős legény volt, egyetlen támasza szegény anyjának, kit az eset teljesen megtörött. A szerencsétlen temetésén óriási közönség vett részt.

— **Nincs elég munkás.** A földmivelésügyi miniszterium által közzétett kimutatás szerint mig egyes megyékben fölösleges munkaerő van, addig a Dunántulon többfelé nincs elég munkás. Igy a munkások hiányát legjobban érzik Fejér. Moson és Sopron megyékben. Az eddig közölt adatok szerint a munkáskeresők száma közel 100.000, a munkásokat keresők száma pedig meghaladja a 115.000-et, s igy nem lehet tagadni, hogy az országban tényleg már meglehetős nagy hiány mutatkozik munkásokban, ami tisztán azon körülményeknek a kifolyása, hogy a kivándorlás nem szünik.

— **A hü rokon.** Rigli János, dunaföldvári földmüves, pénteken már a kora hajnalban ment ki feleségével együtt a szántóföldre. Az asszony távozásuk előtt mindent gondosan elzárt s a szobakulcsot a nagyobb biztonság okáért a konyhaszekrény fazekai közé rejtette, a konyhakulcsot pedig magával vitte. Mikor hazajöttek este, nagy rémülettel látták, hogy lakásukban idegen járt, mert a parádészobában levő subled feltörve s abból 180 forint ellopva. Két oldal szalonna és két sonka is hiányzott. A csendőrség, hova a károsult panaszával fordult, megindítva a vizsgálatot, csakhamar kideritette a tettest Acs Mihályné szül. Pap Mária személyében, ki a károsult földmüvesnek sógornője s mint ilyen tudta, hogy nővére hova szokta a szoba kulcsát elrejteni. A konyhába pedig ugy jutott, hogy annak egyik ablaküvegét benyomva, azt kinyitotta s bemászott. Az ellopott pénzből pár forint hiányzott már, de a sonka és szalonna

00000433

teljes épségben került meg. Rigli Jánost ez a szomorú tapasztalat arra birta, hogy most már nem csak a külvilággal, de még saját rokonságával szemben is a legbizalmatlanabb s váltig azt hajtogatja: „Ez volt a leghivebb sógoraszszonyom s ez is meglopott."

— **Csoda Pécsett.** Baranya vármegye székvárosában, a kies fekvésü Pécsett a napokban nem mindennapos csoda esett meg. Az Ágoston-utczának egyik háztulajdonosa Northonkutat furatott. Ez a munkálat nem áll egyébből, mint egy felülröl folyton megtoldható érczcsőnek a földbeveréséből, mely hogyha vizet ér, a reá alkalmazott szivattyu csak úgy ontja az ivóvizet. A kutfurók munkába állottak s három napig sulyos pörölyütések zajától hangzott az egész budai külváros, mig végre valami szennyes szinü folyadék kezdett a csőből szivárogni, mely mindjobban megtisztulva, csak ugy ontotta a haragos barna italt. A tulajdonos estefelé kinézett munkásaihoz, a hol épületes látvány tárult szemei elé. A kutfurók oly részegek voltak mint a csap s a szomszédok pedig kantaszámra hordták a csodálatos folyadékot haza, mely százszorta jobb volt a Tetye-forrás vizénél. Végre ráakadtak a részegitő nedü nyitjára. Az Ágoston-utczai telek alatt, a hol a kutat furták, a Schöbi-féle sörház jégpinczéje nyulik, megrakva fölösen sörös hordókkal. Itt hát az a fatális dolog esett meg, hogy a Norton-féle csö egy kétszáz akós jóféle barna sörrel telt hordóba tévedt és ennek tartalmát szivattyuzták ki a vizre vágyó munkások.

— **Körözött megyebeli.** Németh Fülöp ismeretlen tartózkodásu alsó-alapi születésü asztalost a budapesti törvényszék sulyos testi sértés büntette miatt országosan körözi.

— **Say Rudolf Szent-háromság czimü gyógyszertárában Székesfejérvárott egy érettségi vizsgát tett, vagy legalább is hat gymnasiumi, illetve reáliskolai osztályt végzett ifju gyakornokul felvétetik. Közelebbi értesülést KOVÁCS A. Sándornál, a gyógyszertár provizoránál nyerhetni.**

A juniusi ünnepségek.

Nemcsak városunk lakói közül, hanem a megyéből is igen sokan készülnek az e heti országos ünnepségekre a fővárosba. Fölmegy a városi és megyei banderium küldöttségileg, azonkivül a magán érdeklődök. Tájékozásul a felrándulóknak, közöljük az országos ünnepségek sorrendjét a következőkben:

Péntéken, junius 5-én d. e. 9 órakor: A koronázási jelvények átvétele s átvitele a koronázási templomba, hol junius 5-én, 6-án és 7-én közszemlére lesznek kitéve. Ő Felségeik s a legfelsőbb uralkodóház tagjai ez alkalommal nincsenek jelen.

Szombaton, junius 6-án d. e. 10 órakor: A királyi palota épülő uj szárnya alapkövének letétele ő felsége és az uralkodóház esetleg Budapesten tartózkodó tagjainak jelenlétében.

Vasárnap, junius 7-én d. e. fél 12 órakor: A főispánok s utánnuk Budapest fő- és székváros küldöttségének fogadása ő felsége által a kihallgatási teremben.

Hétfőn, junius 8-án reggel 9 órakor: A törvényhatóságok stb. hódoló diszmenete. Ő felségeik s az uralkodóház tagjai a királyi palota erkélyéről szemlélik meg. (Azután a koronázási jelvények átvitele az országházba a hódoló diszmenet kiséretében.)

Délelőtt fél 12 órakor: Ünnepi ülés az országházban a főherczegek jelenlétében. A főherczegasszonyok az emelvényen lesznek.

Délután 2 órakor: A magyar országgyülés ünnepi fogadása királyi palota nagytermében ő felségeik s a főherczegek jelenlétében. A főherczegasszonyok az emelvényről vesznek részt az ünnepen.

Délután fél 3 órakor: A koronázási jelvények átvétele s visszahelyezése a korona helyiségébe. Ő felségeik s az uralkodóház tagjai ez alkalommal nem lesznek jelen.

Közgazdaság.

A magyar földmivelésügyi miniszterium.

Nem csodálkozhatunk, hogy Magyarországon felfordult viszonyok vannak, sőt természetesnek találjuk. Alkotmányos korszakunk kezdetétől mindjárt ferde irányban indultunk az anyagi és mezőgazdasági téren is. Az egyedül üdvözitő, mindenhez értő s mindenre képesitő tudománynak a jogi egyetem képesitése állapitatott meg, czért közhivatalainkat, különösen a nemzet szellemi és anyagi vezetésére hivatott miniszteriumokat és főleg a földmivelési szakminiszteriumot, csekély kivétellel csakis jogászok, azok is az egyoldalu jogi képesités alapján töltik meg; olyan jogászok, a kik a buzát a rozstól s a zabtól megkülönböztetni nem tudják, kik mezőgazdasági szaktanulmányokkal nem birnak, az ország mezőgazdasági viszonyait az életben nem ösmerik, annál kevésbbé a nemzet magasabb gazdasági érdekeit, s ezen egyébként kedves urak, tömegesen ülnek a miniszterinmban s kedélyesen intézik az ország legvitálisabb gazdasági ügyeit, legtöbbször épen a gazdasági szempontok érvényesitése nélkül; könnyen vállalkoznak ezen jogászaink évekre kiterjedő közgazdasági szerződések megkötésére; a legfontosabb anyagi kérdéseknek más országok kormányaival való együttes megoldására és irányitására. Mindezeknek szomoru eredményeit tapasztaljuk azon áldatlan helyzet sulyában, melyet ma a külföldi versenynek megerösitésével s Ausztriával való kiegyezéssel nyakunkba zudult, mig saját termányeinknek, juhainknak és marháinknak állandó kivitelét még Ausztriába sem tudták biztositani, annyival kevésbbé a külföldre utjokat s kivitelüket megnyitni, mely helyzeten ma csak ujabb áldozatok árán látszik segithetni.

Óriási veszteségek érték mezőgazdaságunkat ezek miatt. Ausztria kormánya számtalanszor használta ki saját előnyére a közös eljárás czimén a miniszteriumokban ült jogászainknak a mezőgazdaság terén mutatkozó gyengeségét. Németország nem is vette komolyan a vámszerzödéseknél feltételeinket, s kiküldötteink érdekeinket megvédeni absolute nem tudták. Románia s Szerbia, a pályában lévő kis állam is, erösebbnek, képesebbnek bizonyult, mert buzáját, s marháját, disznóját szabadon nagy tömegekben hozhatja be Magyarországra és különösen Bécsbe s a mi viszonzást adott, a tények bizonyitják, hogy az mind csak Ausztriának használt. Oroszország is bátran hozhatja be hozzánk nyers termányeit, de mi sem bort, még gyümölcsöt sem vihetünk drága fiskális vámjainak megfizetése nélkül.

Mindezen okok igen nagy mértékben idézték elő mai gazdasági válságunkat. És azok, kik itten e téren a nemzeti vagyon megörzését elmulasztották, semmi felelősséggel nem tartoznak senkinek.

Egyébiránt nem kell többet kiemelni ezen viszonyoknak kellő megvilágitására, mint csupán azt, hogy Magyarország kereskedelem-, ipar- és földmivelésügyi ministeriumának hosszú éveken át olyan jogász volt, mondhatni akkor mindenható államtitkára s az vezette közgazdasági politikáját ezen országnak, a ki mezőgazdaságunknak nyilt ellenese s ma is a merkantil irány s tábor egyik vezére.

Még mindenki élénken emlékezhet vissza, hzgy soká — igen soká — önálló földmivelésügyi ministeriumunk sem volt, s hogy ennek az ipar- és kereskedelemügyi ministeriumtól való elkülönitéseért és önállóan felállitásáért, mily hosszú időn át kelletett küzdeni a gazdáknak. És mikor fel is állitották, akkor is hibás alapon szervezték, minek nem kis szerepe van mai válságunk káros következményeiben, mit tetéz az is, hogy épen a földmivelési ministerium idáig, a mint az állami költségvetések igazolják, csupán statiszta szerepre volt utalva olyan országban, a hol minden csak a mezőgazdaságon nyugszik, s minden csak a mezőgazdák sorsán fordul meg.

Mindenkor szivesen gondolunk vissza boldogult Kemény Gábor báróra, mint földmivelési miniszterre, kit bár élczlapjaink folyton élczeltek, a mi az akkori szereplését közgazdaságunknak igen jellemzően világitja meg, mégis elismeréssel kell mezőgazdaságunk iránti jóakaratát itten is kiemelni, mert érdeméül tudjuk be, hogy szerény összegekkel is, melyeket rendelkezésére bocsátottak, egyszerre a valódi bajokon óhajtott segiteni, s mert jóakarata több volt a befektethető összegeknél. A gazdasági fellendülés, az ujabb erők kifejlesztése terén sok helyütt megindult, de hogy állandó s nagyobb eredményei nem maradtak, annak ismét csak oka a pénzeszközök hiánya volt.

Földmivelésügyi miniszterein knek működését leginkább az bénitotta meg, hogy pénzügyminisztereink a szükséges összeget tölük ezidáig megvonták, s azokat a minimumra leszoritották, vagy egyenesen megtagadták.

Igy tejlődni s felesztení nem lehet az ország közgazdaságát! *(G. Sz.)*

* **A trieszti általános biztosió-társaság** (Assicurazioni Generali) mult hó 29-én tartott 64-ik közgyülésén terjesztették be az 1895 évi mérleget. Az előttünk fekvő igen terjedelmes zárszámadás 54 oldalra terjed és számos rendkivül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. A mérlegek, valamint a nyereség és veszteség számlák már az 1896 márczius 5-iki osztr. miniszteri rendelet értolmében vannak felállitva. Az évi jelentésből látjuk, hogy az életbiztositási osztály díjtartaléka 1895 évi deczember 31-én 3.519,501 forint 41 krral 45.231,976 frt 76 krra emelkedett. Az ugyanakkor érvényben volt életbiztositási tőke összegek 177.718,755 frt 13 krt tettek ki, mig az év folyamán bevett díjak 7.402,467 frt 03 krra rugtak. A tüz- és szállitmánybiztositási ágakban a díj és illeték bevétel 10.435,513 frt 31 kr volt, miből 3.058,827 forint 06 kr, mint kártartalék, minden tehertől menten, a jövő évre viteleztetett át. A jövő évben esedékessé váló díjkötelezvények összege 31.142,823 frt 66 krra emelkedett. Károkért a társaság 1895-ben 9.218,277 forint 67 krt folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbeni években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 281.357,598 forint 61 krnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből hazánkra 52.626,274 frt 37 kr esik, mely összeget a társaság 162,059 káresetben kifizetett. Az értékpapirok értékcsökkenése, mely az év végével az alacsony árfolyamok folytán beállott, egyéb rendelkezésre állott összegekből kiegyenlittetett úgy, hogy az értékpapirok árfolyam ingadozása fedezetére alakitott tartalék változatlanul 2.282,011 forint 44 krnyi összeggel uj számlára átvihető volt. Azonfelül azonban még az idei nyereségből 500,000 frt egy az árfolyam ingadozása fedezetére szolgáló külön tartalék számára átutaltatott úgy, hogy az egész árfolyam tartalék 2.782,011 frt 44 krra szaporodott. Az alapszabályszerü nyereségtartalékkal, mely a részvénytőke felét teszi ki, az összes nyereségtartalékok 5.487,011 frt 44 krra rugnak. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsörangu értékekben vannak elhelyezve, az idei átalakulások folytán 58.071,673 frt 84 krról — miután a viszontbiztositási tartalék kivétetett — 61.051,211 frt 83 krra emelkedtek. Ezen értékekből több mint 15 millió magyar értékekre esik. Az elért tiszta nyereményből a társaság osztalékul, részvényenkint 136 frtot aranyban, vagyis 340 frankot fizet.

* **A földadó leszállitása** Angliában a mult hó utolsó napjaiban az alsóház elé terjesztett s e hó 6—7-én el is fogadott javaslat szerint mielőbb ténnyé válik. Nagyon figyelmet érdemlő rendszabályról az adónak 50%-kal való leszállitásáról van szó. Az a tény, hogy e javaslatot az alsóház rövid vita után 177 szóra rugó óriás többséggel fogadta el, mutatja, milyen hathatósan működik az a fiatal agrárpárt, mely a mult évi választásoknál lépett föl először mint politikai tényező. Azt a fáradságot és kiadást, melybe az angol gazdáknak e szervezkedés került, mily sokszorosan visszatéritik az az egyetlen rendszabály, melyet rövid harcz után ügyük jogos voltára támaszkodva kivivtak. Pedig ezt maga a kormány sem

00000434

tartja még olyannak, mely egymagában segítene a gazdasági válságon.

* **Igazolás.** Többször támadták a magyar agráriusokat azért, hogy túlsötéten nézik az állapotokat, hogy kiválasztják a dolgoknak azt az oldalát, a mely legkevésbé előnyös és aztán oly képét adják Magyarország közgazdasági és társadalmi fejlődésének, a mely nem felel meg a valóságnak, mert sötétebb annál. Ezzel szemben módunkban van most egy nagyon erős és meg nem czáfolható argumentumot hozni fel annak igazolására, hogy a mit állítunk és a mit legutóbb Apponyi Albert gróf is igaznak ismert el, hogy t. i. Magyarországon csupán egyes csoportok emelkednek gyorsan magasra, a nemzet nagy tömege azonban elmarad, mennyire megfelel a valóságnak. A fővárosról van szó és pedig a fővárosnak hivatalos statisztikai füzeteiről, a melyek közül a legutóbbiak egyikében a **husfogyasztásra** vonatkozólag, nagyon, de nagyon érdekes adatokat találunk a melyeket ajánlunk mindazoknak figyelmébe, a kiknek szocziális és nemzeti érdekeink szivükön feküsznek. E füzetekben ki van mutatva, a husfogyasztás 1874-től 1894-ig. Az első évben volt 187,801 q., 1894-ben, a mely a 20 évben a legkedvezőbb esztendő, 303,485 q. A fogyasztás absolute véve emelkedik, ha azonban az elfogyasztott mennyiséget fejenként kiszámítjuk, akkor arra a meglevő s követett politikánkat jó formán minden egyébnél inkább elítélő eredményre jutunk, hogy míg a fővárosban a vagyon, s a népesség szaporodik, a paloták, csarnokok és körutak fénye nő, az alatt a népesség táplálkozása romlik. Ugyanis 1874-ben egy főre eső évi fogyasztás 63·4 kgt tett, 1894-ben pedig csak 54·9 kgt. A hanyatlás tehát majdnem 10 kg. a mi szomoru eredmény és meg nem czáfolható bizonyiték a mellett, hogy sem a társadalom, sem közgazdasági politikánk nem olyan, a mely a nemzeti érdekeknek igazán megfelelne, hanem annak éppen az ellenkezője. Vajjon ezek a tények ki fogják-e vívni az illetékes tényezők munkásságát?

* **Sertésvész megyénkben.** Vaál községben a sertésvész fellépett, Sár-Szent-Mihályon ellenben megszünt.

* **Gazdálkodjunk.** A tyukfélék tollait általában véve nedvesen, mikor már a tyukféle levágása után leforráztatott, szokták lekopasztani és azután ellökni. Pedig ez kár, mert a csirke és tyuk tollának is van kereskedelmi értéke. Ezen tyuktollakkal szokták a tengeri hajók ágyneműit kibélelni és használják a kész kelengyék tollas ágyneműi keverésére. Igaz ugyan, hogy a tyuk és csirke szárazon való megkopasztása időt rabló munka, de a szárazon megkopasztott csirkének, poulardnak a husa annyival izletesebb. Azért a baromfi kereskedők, kik t i leölt szárnyasokkal kereskednek, szárazon kopasztják meg az állatokat, mikor még a levágás után melegek és néha bizony még élet is van az állatban, mikor már kopasztják. A tyuktollnak kereskedelmi értéke most is 50—60 frt 56 kilogrammonkint. A külföldi nagy vendéglőkben azon okból, hogy a hus izletesebb legyen és a tollat is megnyerjék, géppel kopasztják szárazon a tyukféléket. Ezen gép lábbal hajtható és forgó hengerekből áll, ugy hogy a kopasztó egy helyben ül és az állatot odatartja a hengerekhez, melyek a tollat róla let pik.

* **Mesterséges tojások.** Amerikában mind nagyobb kiterjedést vesz a mesterséges tojások készitése. Gyárak vannak e czélra berendezve, melyek 2—3 ezer tojást gyártanak, sőt többet is óránkint. A tojás sárgája kukoriczaliszt ből, keményitőből és más efféle anyagokból álló pépből, a fehérje pedig albuminból készül s ezeknek vegyi összetétele teljesen megegyez a természeti uton létrejött tojásokéval. A tojáshéj belső hártyája gelatinből, maga a héj pedig párisi gipszből gyuratik össze. A sárgáját a mesterséges tojásnak az emlitett anyagokból összegyurva, pépé, majd golyóvá alakitják, megfagyasztják s a fehérjét képező anyagokkal borják be, melyek rendes körforgásnak alá vetve a tojás alakot felveszik s ismét fagyasztás alá kerülnek. A már kész tojást előbb gelatinnal, azután gipszszel vonják be. Állitólag az igy készitett mütojások és természetes tojások ize közt különbség nem tehető.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. S. N. Fiume. Ugy látszik, nem került kezébe magán levelünk, melyben tudattuk, hogy vidéki lap oly honoráriumot nem adhat, s hogy egyáltalán nem szokás „másoltatási díjat" fölszámítani tárczacikkeknél. Egyben pedig megjegyeztük, hogy a tiszteletpéldány ellenértéke gyanánt fölhasználjuk küldeményét. Honoráriumot csak azoknak adunk, kik t. példányt nem kapnak.

Lovasberény Sch. J. A t. példányt meginditjuk és kérjük minél gyakoribb tudósitásait. Ha valami előfordul, tessék még ugyanazon napon megirni. Elkésve küldött hireknek nincs értéke.

M. P. Veszprém. Ön megbotránkozását fejezi ki a „Veszprémi Független Hirlap" 22-iki számában közölt ipartestületi ünnepely lefolyásáról szóló tudósitás felett, melyben azt irja a fenti szennymagazin szerkesztője, hogy „egynéhány részeg zelenyák firkász iparkodott a fenálló rendet megzavarni". Mi nem ütközünk meg rajta, nem pedig azért: mert ismerjük a szemtelenségnek mindenféle variázióját, s tudjuk azt is, hogy a fenti igazhitű független ujság szerkesztője annak idején mennyire szeretett volna zelenyák lenni. S hogy az lehessen, ráadta a fejét a keserves mártiromságra is, mint ezt lapjának „Lupus in fabula" czimü czikke, és a veszprémi kir. törvényszék fogházának törzskönyve feltétlen bizonyitják. A mi pedig ugyancsak a fenti sajtótakaróban olvasható részeg jelzőt illeti: valószinü, hogy az ő szemei állottak keresztbe. Elvégre is egy olyan nagy népünnepélyen sok az idegen ember, messziről jött vendéget pedig nem nehéz dolog baleknek fogni.

Piaczi árak Székesfejérvárott

— 1896. junius 3-án. —

Buza	6.30—6.40
Rozs	5.50—5.60
Árpa	4.20—4.30
Zab	6.20—6.30
Tengeri	6.00—6.15

Bizonyitvány.

J. B. Purger Grödeni (Tirol) oltárkészitő czég, templomunkban, Szepes-Teplitzben (Felső-Magyarország) a szentháromság számára egy magas oltár, továbbá két oldaloltárt és egy gőt stilü szószéket készitett.

Ezen munkáknál Purger ur czégének jó hirnevét fényesen beigazolta és dicsérő nyilatkozatokat tennünk annyivel inkább is felesleges, mert a munka mesterét dicséri.

A szepes-teplitzi (F.-Magyarország) hitközség ezért teljes megelégedését és elismerését fejezi ki és Purger urat Grödenben a főt. papság és a templomi elöljáró urak figyelmébe a legmelegebben ajánlja. Megjegyzendő, hogy az oltár és a szószék egyes részei számozva voltak, ugy hogy azok felállitása hihetetlen könnyüséggel történt a helybeli asztalosok által.

Szepes-Teplitz, (Felső-Magyarország) 1894. január 31-én.

Andreidesz János községi elöljáró. **Andreidesz György** plebános.

Fogorvos

Dr. Ritscher Zsigmond

a bécsi fogorvosi egyetemi-intézet volt fogorvosa.

Székesfejérvár Sas-utcza 7. sz.

Foghuzás érzéketlenitő szerrel.
Plombálás arany platini és cementtel.
Mütogak és fogsorok kaucsuk vagy arany alapon.

Specziálista arany plombálásban.

Rendel reg. 8 órától este 6-ig.

Vásár- és ünnepnapokon is.

Bérbeadási hirdetmény.

Méltóságos galanthai és fraknói gróf **Esterházy Miklós-Móricz ur Csákvár-Gesztes** hitbizományi uradalmához tartozó, Fejérmegyében fekvő **MAGYAR-ALMÁSI gazdasága a rajta** lévő épületekkel és 2 őrlő malommal, összesen 1200 négyszögöles 3617 hold 1004 négyszögöl terület, **1897. október 1-töl 12 évre** bérbeadatik. A bérleti feltételek az uradalmi főtisztségnél (Csákvár, Fejérmegye) megtekinthetők s kivánatra postán is megküldetnek.

Ajánlkozók felhivatnak, hogy az ajánlandó évi bérösszegnek 10%-át készpénzben bánatpénzül a Magyar Általános Hitelbanknál (Bpest, V. Nádor-utcza 12.) gróf Esterházy Miklós Móricz ur folyó számlájára lefizetvén, ajánlatukat ezen bánatpénz lefizetésére való hivatkozással, legkésőbb **1896. évi szeptember 30-ig** gróf Esterházy Miklós-Móricz urnak czimezve (Csákvár, Fejérmegye) adják be. — Bánatpénz nélkül adott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bérbeadó fentartja magának, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson, esetleg, ha ezek egyikét sem találná megfelelőnek, valamennyit visszautasithassa. — Azon ajánlkozóval, kinek ajánlata elfogadtatik, 1896. deczember hóban fog a szerződés megköttetni, az el nem fogadott ajánlatokkal beadott bánatpénzek pedig legkésőbb deczember 31-ig fog a jogosultaknak a Magyar Általános Hitelbanknál rendelkezésükre bocsáttatni.

Csákvár, 1896. junius hó.

Főtisztség.

Bérbeadási hirdetmény.

Méltóságos gróf **Esterházy Miklós-Móricz** úr **Csákvár-Gesztes** hitbizományi uradalmához tartozó, Fehérmegyében, Csákvár község határában fekvő **PUSZTA-FORNAI GAZDASÁG**, összesen 1200 négyszögöles 10169 hold és 1140 négyszögöl terület, 1897. évi október hó 1-töl kezdődő **12 évre** bérbeadatik. A bérleti feltételek az urodalmi főtisztségnél (Csákvár, Fejérmegye megtekinthetők és kivánatra postán is megküldetnek.

Ajánlkozók felhivatnak, hogy az ajánlandó évi bérösszegnek 10%-át készpénzben bánatpénzül a Magyar Általános Hitelbanknál (Bpest, V. Nádor-utcza 12.) gróf Esterházy Miklós Móricz ur folyó számlájára lefizetvén, ajánlatukat ezen bánatpénz lefizetésére való hivatkozással, legkésőbb **1896. évi szeptember 30-ig** gróf Esterházy Miklós-Móricz urnak czimezve (Csákvár, Fejérmegye) adják be. — Bánatpénz nélkül adott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bérbeadó fentartja magának, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson, esetleg, ha ezek egyikét sem találná megfelelőnek, valamennyit visszautasithassa. — Azon ajánlkozóval, kinek ajánlata elfogadtatik, 1896. deczember hóban fog a szerződés megköttetni, az el nem fogadott ajánlatokkal beadott bánatpénzek pedig legkésőbb f. é. deczember 31-ig fog a jogosultaknak a Magyar Általános Hitelbanknál rendelkezésükre bocsáttatni.

Csákvár, 1896. junius. hó.

Főtisztség.

00000435

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. május 1-től. —

Budapestről — Székesfejérvárra.

Gyorsvonat:	ind.	7·00	regg. —	érk.	8·30 regg.
Postavonat:	„	7·10	„ —	„	9·16 „
Vegyesv.:	„	2·25	d. u. —	„	4·27 d. u.
„	„	5·25	d. u. —	„	7·39 este.
Gyorsvonat:	„	7·45	este —	„	9·11 „
Postavonat:	„	9·25	„ —	„	11·33 éjjel.

Székesfejérvárról — Budapestre.

Postavonat:	ind.	4·24	regg. —	érk.	6·29 regg.
„	„	6·15	„ —	„	8·25 d. e.
Gyorsvonat:	„	8·49	d. e. —	„	10·10 d. e.
Vegyesvonat:	„	2·35	d. u. —	„	4·32 d. u.
Postavonat:	„	6·08	este —	„	8·12 este.
Gyorsvonat:	„	8·15	„ —	„	9·40 „

Székesfejérvárról — Kanizsára.

Gyorsvonat:	ind.	8·40	regg. —	érk.	11·45 d. e.
Postavonat:	„	9·26	„ —	„	1·39 d. u.
Vegyesvonat:	„	4·33	d. u. —	„	8·55 este.
Gyorsvonat:	„	9·18	este —	„	12·10 éjjel.
Postavonat:	„	11·43	éjjel —	„	3·52 regg.

Kanizsáról — Székesfejérvárra.

Postavonat:	ind.	12·15	éjjel —	érk.	4·16 regg.
Gyorsvonat:	„	5·47	regg. —	„	8·39 d. e.
Vegyesvonat:	„	10·00	d. e. —	„	2·10 d. u.
Postavonat:	„	2·00	d. u. —	„	6·00 d. u.
Gyorsvonat:	„	5·06	d. u. —	„	8·00 este.

Ifj. FÜSTÉR IMRE

asztalos- és kárpitos butorraktára

Székesfejérvár, iskola-utcza 10.

A nagyérdemü helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlom ujonnan berendezett dus választéku

kárpitos és asztalos butorraktáramat,

hol minden e szakmába vágó munkák nagy választékban kaphatók a legegyszerübbtől a legfinomabbig, u. m.: **háló, ebédlö, szalon, iroda** és **elöszoba** berendezések. Széjjel nyitható fotel, mely éjjel ágynak alkalmazható, magas divánok, ottománok, tükrök, képek és más itt fel nem soroltt asztalos- és kárpitosmunkák.

Különösen ajánlom figyelembe venni, hogy a megrendelt butordarabokat vagy átalakitások kézimunkák modérozása, régi butorok a saját mühelyemben és felügyeletem alatt készülnek; miért is minden nálam rendelt butorokért, illetve munkákért kezességet vállalok.

Rajzokkal, mintákkal és költségvetésekkel szivesen szolgálok. Vidéki megrendeléseknél a czimre különösen vigyázni kérem.

52 - 48

Tisztelettel:

Ifj. FÜSTÉR IMRE.

Hirdetmény.

Szemben azon hiresztelésekkel, hogy az ezredéves országos kiállitásban ételért és italért mesés árakat szabnak, ezennel közhiré tesszük **étel- és ital-árjegyzékünket**, hogy a n. é. közönség meggyőződést szerezhessen arról, hogy ezen hiresztelések a valóságnak meg nem felelnek.

Étel- és ital-árjegyzék

kiállitási vendéglöi üzletünkben.

Reggeli étlap.

Savanyu tüdö citrommal, piritott borjumáj, polgári gulyás, borju pörkölt, székely gulyás, bécsi kolbász adagonként **20** kr., — tányér hus torma vagy céklával **25** kr., — rostélyos, vesepecsenye szelet tojással, borjuszeletke tojással **40** kr., — rántotta **25** kr., — egy drb hig- vagy keménytojás **10** kr.

Déli- és esti-étlap

Leves **10** kr., — marhahus mártással **40** kr., fözelék hussal **30** kr., — vesepecsenye á la créme nagy adag **80** kr., — kis adag **50** kr., — borjuszegy **60** és **40** kr., — lébensüit maccaronival **60** és **40** kr., — borju fricandeau **60** és **40** kr., rántott bárány **70** és **40** kr., fiatal sertés garbonadl **60** és **40** kr., — idei liba **90** és **70** kr.

1 pohár $^{3}/_{10}$ liter Szt. István vagy Barátsör **12** kr.
1 korsó $^{5}/_{10}$ „ „ „ „ „ **18** kr.

Előzetes tömeges rendelésnél még külön árengedményt nyujtunk.

Számos látogatást kérnek kiváló tisztelettel

Sturm Gyula és József

vendéglösök

A Kőbányai Polgári-Serfőző pavilonjában (a Corson, a második főkapun bejöve közvetlen balra

Hirdetések

a „Fejérmegyei Napló“ részére

felvétetnek kiadóhivatalunkban (Székesfejérvárott Szent István-tér 1. szám alatt) jutányos árért.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000436